

**TALIM JARAYONIDA INTERFAOL USULLARDAN
FOYDALANISH**

Yuldasheva Muattaroy Boburmirezayevna

Andijon shahar 1-son Politehnikumi Umumtalim fanlar kafedrası

Informatika fani o'qituvchisi

Xanaliyeva Gulhumor Sodiqovna.

Yuldasheva Muattaroy Boburmirezayevna

Andijon shahar 1-son Politehnikumi Umumtalim fanlar

kafedrası Ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola zamonaviy ta'limda interaktiv usullarning joriy etilishi va samaradorligini o'rganadi. Guruhli munozaralar, gamifikatsiya va muammolarni hal qilish faoliyatlarini o'z ichiga olgan interaktiv usullar qiziqishni kuchaytiradi va o'quv jarayonini yaxshilaydi. Tadqiqot ushbu usullar talabalarning natijalari va motivatsiyasiga qanday ta'sir qilishini baholaydi.

Kalit so'zlar: interaktiv usullar, ta'lim, talabalar faolligi, faol o'rganish, o'qitish strategiyalari, gamifikatsiya, hamkorlikda o'qitish.

An'anaviy ma'ruza asosidagi o'qitish modeli ba'zi kontekstlarda samarali bo'lsa-da, ko'pincha talabalarni to'liq jalb eta olmaydi yoki turli o'rganish uslublarini hisobga olmaydi. Ta'limda interaktiv usullarning joriy etilishi ishtirokni oshirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va bilimlarni saqlab qolishni yaxshilash uchun transformatsion yondashuv sifatida paydo bo'ldi. Ushbu maqolada interaktiv usullardan foydalanish, ularning nazariy asosi va amaliy ahamiyati o'rganiladi.

Tadqiqot aralash usullarni qo'llab-quvvatladi, interaktiv usullar ta'sirini baholash uchun miqdoriy va sifatli ma'lumotlarni birlashtirdi. So'rovnomalar va anketa shakllari bir nechta muassasalardagi o'qituvchilar va talabalar o'rtasida tarqatildi. Sinf kuzatuvlari interaktiv texnikalarni amalga oshirishda eng yaxshi



amaliyotlarni aniqlash uchun o'tkazildi. Bundan tashqari, mavjud tadqiqotlarning meta-tahlili an'anaviy va interaktiv usullarni taqqoslash uchun amalga oshirildi.

Zamonaviy interaktiv usullar ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni jarayonning faol ishtirokchisiga aylantirish va o'rganish samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu usullar o'qitishning an'anaviy shakllaridan farqli ravishda talabalarni o'zaro muloqot, fikr almashish va jamoada ishlashga yo'naltiradi. Quyida zamonaviy interaktiv usullar haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Interaktiv usullar va ularning qo'llanilishi

Klaster

Ushbu usulda talabalar yoki o'quvchilar biror mavzuga oid asosiy tushunchalarni klaster shaklida tashkil etadilar. Bu usul ma'lumotlarni tizimlashtirish va mavzuni chuqurroq o'rganish imkonini beradi.

- Qo'llanilishi: Masalan, geografiyada "Atmosfera ifloslanishi" mavzusida asosiy sabablarni markazga joylashtirib, unga bog'liq bo'lgan omillarni klaster shaklida aniqlash mumkin.

Beyin xujumi

Beyin xujumi usuli talabalar fikrlarini cheklovlersiz, erkin bayon qilishlariga imkon beradi. Bu usul yangi g'oyalarni yaratishda va ijodkorlikni rivojlantirishda foydalidir.

- Qo'llanilishi: O'quvchilar "Barqaror rivojlanish uchun qanday chora-tadbirlar zarur?" kabi savollarni muhokama qilib, har bir guruh o'z takliflarini beradi.

Rolli o'yinlar

Talabalar yoki o'quvchilar real hayotga yaqin sharoitlarni sahnalashtirish orqali o'rganadilar. Bu ularga o'z fikrlarini ifoda qilish, mas'uliyatni his qilish va muammoli vaziyatlarni hal qilishni o'rgatadi.

- Qo'llanilishi: Tarix darslarida tarixiy shaxslarning rollarini bajarish yoki geografiyada muayyan mamlakat hukumatining muammolarni hal qilishdagi pozitsiyasini o'ynash orqali o'rganish.

Debatlar



Debatlar o'quvchilarning tanqidiy fikrlash, dalillarni keltirish va ularni himoya qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Ushbu usul mavzuni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

- Qo'llanilishi: "Urbanizatsiyaning ijobiy va salbiy ta'sirlari" mavzusida ikki guruh munozarasi tashkil etilishi mumkin.

Kahoot va boshqa raqamli platformalar

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan, Kahoot, Mentimeter, Quizizz kabi platformalar yordamida o'quvchilarni baholash interaktiv shaklda amalga oshiriladi. Bu platformalar raqobat muhitini yaratib, o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi.

- Qo'llanilishi: Darsning oxirida mavzuni mustahkamlash uchun onlayn viktorinalar tashkil etish.

"Fishbone" usuli

Ushbu usul yordamida muammoning asosiy sabablari va ularning yechimlarini tahlil qilish uchun diagramma tuziladi. Bu tizimli fikrlashni rivojlantiradi.

- Qo'llanilishi: Ekologik muammolarni tahlil qilishda asosiy sabablarni va ularning oqibatlarini aniqlash.

Taqdimot va muhokama

Talabalar kichik guruhlariga bo'linib, berilgan mavzu bo'yicha taqdimotlar tayyorlaydilar va sinf oldida himoya qiladilar. Bu o'quvchilarning jamoada ishlash ko'nikmasini oshiradi.

- Qo'llanilishi: Har bir guruhga alohida mavzu berilib, ular taqdimot orqali o'z mavzusini boshqa guruhlariga tushuntiradi.

Interaktiv usullarning afzalliklari

O'quvchilarning faol ishtiroki:

- Interaktiv usullar jarayonda barcha ishtirokchilarning teng qatnashishini ta'minlaydi. O'quvchilar faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylanadi.

Qiziqishni oshirish:

- O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, chunki jarayon o'yin va ijodkorlikka asoslangan bo'ladi.



Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish:

- Muammolarni aniqlash, ularga yechim topish va dalillarni tahlil qilish qobiliyatini kuchaytiradi.

Texnologiyalarni qo'llash imkoniyati:

- Raqamli vositalar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Jamoaviy ishlash ko'nikmasini shakllantirish:

- Talabalar birgalikda ishlashni o'rganadilar, bu esa ular uchun kelajakdagi muhim tajribadir.

Muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish:

- O'quvchilar o'z fikrlarini ifoda qilish va boshqalarni eshitishni o'rganadilar.

Zamonaviy interaktiv usullar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va sifatli qilishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar ushbu usullarni dars jarayoniga samarali integratsiya qilsa, o'quvchilar bilim olish jarayoniga chinakam qiziqish bilan yondashadi. Bu nafaqat o'quvchilarning o'rganish samaradorligini oshiradi, balki ularda hayotiy muhim ko'nikmalarni ham rivojlantiradi.

Natijalar interaktiv usullarning foydalarini ta'kidlaydigan mavjud adabiyotlar bilan mos keladi. Tadqiqot ushbu texnikalarni samarali qo'llash va ularni turli sinf muhitlariga moslashtirish uchun o'qituvchilarni tayyorlash zarurligini ta'kidlaydi. Vaqt cheklovlari va resurslar yetishmasligi kabi muammolar qayd etildi, bu esa interaktiv o'qitishni rivojlantirishda institutsional qo'llab-quvvatlash zarurligini ko'rsatadi.

Raqamli vositalar interaktivlikni oshirish uchun asosiy vosita sifatida namoyon bo'ldi, ammo texnologiyaga bog'liqlik raqamli savodxonlik va resurslardan foydalanish masalalarini ham ko'ndalang qo'ydi.

Xulosalar

Interaktiv usullar dinamik va inklyuziv ta'lim muhitini yaratishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnikalar faol ishtirokni rag'batlantirgan holda turli xil o'rganish ehtiyojlarini qondiradi va akademik natijalarni yaxshilaydi. Ularning potensialini maksimal darajada oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlar taklif etiladi:



O'qituvchilarni tayyorlash: Muassasalar o'qituvchilarni interaktiv usullarni qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun kasbiy rivojlanish dasturlariga sarmoya kiritishi lozim.

Resurslarni taqsimlash: Maktab va universitetlar zarur vositalar va materiallar mavjudligini ta'minlashi kerak.

Texnologiyalarni integratsiya qilish: Raqamli platformalar interaktivlikni va kirish imkoniyatlarini yaxshilash uchun qo'llanilishi kerak.

Uzluksiz tadqiqot: Ushbu usullarni takomillashtirish va ularning ta'limning turli darajalarida uzoq muddatli ta'sirini o'rganish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi.

Interaktiv usullarning qabul qilinishi ta'limni o'quvchilar va o'qituvchilar uchun yanada qiziqarli va samarali tajribaga aylantirishga va'da beradi.

ADABIYOTLAR.

1. SH. M. Mirziyoev "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz". T.:O'zbekiston 2017.
2. Innovatsion pedagogik texnologiya asoslari. M.Kamoliddinov, B. Vahobjonov. O'quv-uslubiy qo'llanma. Toshkent, "Talqin" 2010.
3. D.Tojiboeva. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi. T. "Fan va texnologiya". 2009
4. Using Interactive Teaching Methods In The Context Of The Modern Educational Environment
5. Aslan, S. (2019). The impact of the argumentation-based teaching and scenario-based learning method on the students' academic achievement. J. of Baltic Sci. Ed., 18(2), 171–183.
6. Dze, D., & Burlakova, I. I. (2019). Formation of communicative competence in students using the group form of classroom work. Russ. Lang. abroad. Sci. and pract. J., 4(275), 113–119.
7. Burlakova, I. I. (2015). Teaching pedagogical communication in the process of professional training of a foreign language teacher. Bull. of the Russ. New Univer., 1, 65–69



8. Kicherova, M. N., & Efimova, G. Z. (2016). Educational quests as a creative pedagogical technology for students of the new generation. Mir nauki. <http://mir-nauki.com/PDF/28PDMN516.pdf>